

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefran- kirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglas): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljaju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 20.

V Ljubljani, dne 25. julija 1914.

Leto II.

Velesrbi v naših pokrajinah.

Zadnje dejanje strašne in pretresujoče žaloigre, ki se je uprizorila v Sarajevu, je dokončano. Zemeljski ostanki prestolonasledniške dvojice počivajo v temni grobnici v Artstettnu in vse vrvenje in življenje se vrši zopet po stari navadi. Prestolonasledniku nadvojvodi Franc Ferdinandu ni bilo usojeno, da uresniči svoje politične ideje in misli, a kljub temu bodo te njegove ideje zapustile izrazite sledove v političnem življenju naše države.

V očigled groznemu sarajevskemu zločinu se ne moremo in ne smemo tolažiti s tem, da je to dejanje izvršila peščica zapeljanih mladeničev, da se gre pri tem zločinu le za posamezen pojav.

Tekom štirih let ni bilo v Avstro-Ogrski nič manj kakor pet atentatov z bombami in revolverji izvršenih od jugoslovanskih paglavcev, in sicer na prejšnjega deželnega poglavarja bosanskega, generala Varešanina, dvakrat na hrvaškega bana Cuvaja, nadalje na njegovega naslednika barona Skerleca in slednjič na nadvojvodo prestolonaslednika in njegovo soprogo. Jeli v vseh teh slučajih policijska oblast vsled pomanjkljivega nadziranja soodgovorna, to bi se mo-

ralo še dognati in je tudi manj važnega pomena, kajti ti atentati so se mogli le zgoditi vsled nezadostne, prave in istinite razmere v naših pokrajinah popolnoma ne poznavajoče notranje politične uprave, uprave, ki nevarnih stremljenj in prekucaških teženj, ki so se gojile v gotovih južnih pokrajinah, zlasti pa v jugoslovanskih dijaških krogih, ni spoznala ali vsled udobnosti ni hotela spoznati in zasledovati.

Kdor je že za časa priklopite Bosne in Hercegovine imel priložnost proučevati, kake obstoju države nevarne misli se širijo med jugoslovanskimi dijaki in drugimi sloji, ta se je moral čuditi nad to duševno in politično podivjanostjo teh krogov. Že pred nekaj meseci smo začuli o neverjetnih izgredih dijakov na srednjih šolah v Sarajevu, Mostaru in v Dalmaciji. Tu so srednješolski dijaki oklofutali ravnatelja in opsovali avstrijske častnike, tam so razbijali in demonstrirali in končno stavkali, ko so oblasti kolovodje zaprle, in to nadebudno razgrajajočo mladež so velesrbski hujskači povsod podpirali in podpihovali. Oblasti so bile prizanesljive in so zločince nekaznovane iz-

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski. (Dalje.)

Bila je to prva izpoved ljubezni. Čudno! Ljubil je Klarico z vso svojo dušo, toda za ves svet ji tega ne bi povedal. Sedaj pa je rekel to tako odločno — in to še pred velečastitim gospodom in pred Marjeto!

Klarica je pobesila glavo še nižje.

Cirilu je bilo že žal svojih besed, toda bilo je prepozno. Hoteč pa privoščiti ljubljenci časa za odih, ji je voščil urno „lahko noč“ in hitel proti Toužetinu. Potoma je čutil, kako si je s to izpovedjo olajšal srce.

Toda ni pretekla še ura, ko je Ciril znovič drvil proti Kamenici. Ne peš, marveč s kolesljem in žrebca kmeta Zameckega sta dirjala na vso moč, da so podkve kar iskre kresale, kakor bi bila dirjala po roju kresnic, podkve pa so zvenele ob trda tla, kakor bi bil zvonil klenkavec. Vsak drugi bi se bil bal, da se

koleselj vsak hip prevrne, toda Ciril je dirjajoča vranca še priganjal z bičem. Kmalu je bil v Kamenici in krenil proti župnišču. Gospod župnik je skočil k oknu, ga odprl ter se sklonil ven.

„Ti si zopet tukaj, mladenič?“

„Da, velečastiti, izvolite se urno pripraviti; prišel sem po vas, da greste obhajati! Močno se mudi. Kmetica Zamecka se nahaja v poslednjih vzdihljajih.“

„Za Boga, ta zdrava, krepka ženska. Kaj se je pripetilo?“

„Zamecki jo je ustrelil...“

„Ustrelil?“

„Da, toda ne rad, iz nepredvidnosti, toda po tem smrt ne vpraša. Urno, velečastiti gospod!“

Župnik je kar zdirjal v cerkev po svefotajstva za umirajoče.

„Ali je to resnica, Ciril?“ ga je vprašala prestrašena Klarica, prikazavši se z materjo pri oknu.

„Da, pred eno uro se je še smejala, a sedaj! — Ko bi le velečastiti že bili tukaj!“

„Ali je rana nevarna?“

pustile in častniki so se morali celo opravičiti, da niso hoteli prenapete srednješolce žaliti. A ne samo v Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji so se odigravali taki prizori, tudi pri nas na Kranjskem je dijaštvo stavkalo in se uprlo proti državnim šolskim oblastim. Tako daleč smo že prišli!

V prvih dneh po umoru našega prestolonaslednika in njegove soproge, ki so ga izvršili srbski morilci, je ihtela vsa Avstrija, vsa Evropa pod strašanskim vtisom te grozne novice, bridka bol in najgloblje ogorčenje se je polastilo vsega prebivalstva. Sedaj, ko počiva naša prestolonasledniška dvojica v grobnici v Artstettnu, ne sme biti miru, sedaj avstrijska vlada ne sme na vse pozabiti, marveč mora z vso vnemo razkriti najskrivnejše koticke te srbske zarote. Največja napaka, ki bi je ne bilo moči popraviti, bi bila, ako bi se merodajni vladajoči državniki zadovoljili s tem, da le zasačene morilce zakonito kaznujejo, marveč oni morajo v tem resnem času imeti pogum, da iztrebijo to velesrbsko propagando v južnih pokrajinah do korenine in s korenino vred. Z Belgradom moramo enkrat za vselej napraviti jasen obračun, tu ne pomaga nobena popustljivost, nobeno odlašanje in cincanje.

Poizvedbe, ki so se vršile o izvoru in o stikih tega zločina, so nedvomno dognale, da se je ta velikanska zarota srbskih fanatikov po vsej Bosni in po jugoslovanskem ozemlju razširila, in da je imela svoje izhodišče in svojo centralo v Belgradu. Načelniki te zarote so bili obenem voditelji velesrbskega gibanja, ki stremi za tem, one dele avstro-ogrsko države, kjer prebivajo Srbi, Hrvatje in Slovenci, odtrgati od naše države in jih Srbiji priklopiti. To je program velesrbskega gibanja v naših južnih pokrajinah, ki ga z vso resnostjo širijo plačani velesrbski hujškači med našim preprostim ljudstvom. Meje srbske države naj se razširijo zahodno do dalmatinske obale, severno od Donave in Save do Banata in do kranjskih planin, najprej pa hočejo ti velesrbski

razgrajachi ugrabiti Bosno in Hercegovino. To so njihove namere, za tem streme in si belijo glave dan za dnem, s takimi mislimi si neprestano prizadevajo okužiti naše ljudstvo in prepojiti z velesrbskim smrdom našo lepo avstrijsko domovino.

In kje so začeli s tem delovanjem ti velesrbski zlobneži? Na našo učečo se mladino so se spravili, našo nado so ujeli v svoje nevarne zanke, dobro vedo, da jim bo šlo njihovo delo pri nerazsodni mladini, ki se hitro razgreje, najbolj izpod rok, da bo njihovo proti državi hujskajoče delovanje v mladih možganih obrodilo najboljši sad. Tu so zastavili vse svoje sile in z mirno vestjo lahko rečemo, da sadovi deloma niso izostali.

Velik del naše učeče se mladine je že ujet v velesrbski mreži in mnogo truda in veliko napora bo trebalo, da preprečimo nadaljnje razširjevanje tega zla med našimi mladeniči. Mnogo mladih ljudi, ki so sedaj v preiskovalnih zaporih, se je že nasrkalo tega pogubnega velesrbskega strupa.

Edino, kar pa moramo obžalovati, je dejstvo, da bodo morali ti zapeljani mladeniči izčrpati vso juho, dočim se izprehajajo pravi krivci, pravi širitelji velesrbskega gibanja še vedno na prostem in v svežem zraku. A mogoče je, da tudi te prave krivce zasači nekega dne neusmiljena roka pravice in jih kot glavne krivce po zaslugi kaznuje. In to se mora izvršiti, ker le tedaj bo v naših krajih mir, če ti ljudje izginejo s površja! In zato je dolžnost merodajnih činiteljev, da natanko preiščejo in prebrskajo vse skrite koticke tega velesrbskega gibanja!

Politični pregled.

Razmerje med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Vsakomur je bilo že začetkoma jasno, da sarajevski zločin, ki so ga povzročili merodajni činitelji v Belgradu, ne more in ne sme ostati brez posledic. Av-

„Ves naboj ima v prsih. Revni Zamecki. Lase si je pulil z glave in tarnal kakor otrok. Nikako čudo ni, saj sta že skupaj tako dolgo, dokler jaz ondi služim, toda nikdar še nisem slišal med njima kakega prepira. Dolgo sta bila sama, šele letos se jima je rodila hčerka, ki bo sedaj revica — sirotek. No, velečastiti so že tukaj — lahko noč, Klarica! Pridem sicer semkaj še enkrat, toda ti boš že spala. Lahko noč!“ In ako je bila vožnja proti Kamenici pogumna, vozil je Ciril nazaj v Toužetin kakor znorel. Majhen kamen, majhen jarek na poti in oba bi bila mrtva.

Toda dospela sta srečno. Ciril je krenil na dvorišče, obrnil konja in stopil poleg nju, velečastiti pa je šel v sobo, kjer so se zbrali skoro vsi vaščanje. Čudno, da so imeli dovolj prostora.

Poleg okna na postelji je počivala mlada Zamecka. Poleg nje je stal Peruški zdravnik — tudi ta je dospel šele pred trenutkom — ter držal v robcu zavit led na krvaveči rani.

„Vsako upanje je zaman,“ je dejal, „sapa že zastaja, kri že sili v pljuča, za pozemeljski pot jo ne ohranimo, preskrbite jo, velečastiti, vsaj za pot v večnost.“

Postaran duhovnik je stopil k postelji.

„Ljudje, odstranite se za trenutek, da se bolnica izpove.“

„Odstopite, velečastiti, od spovedi, mrtev jezik več ne govori.“

„Ali ne dobimo več besede od nje?“

„Na zemlji ne.“

Duhovnik ji je podelil zakrament poslednjega olja. Nato je pokleknil poleg postelje in zbrani ljudje z njim vred. Toda preden so izmolili drugi očenaš, je Zamecka umrla; kri ji je zalila usta in s tem je izginilo mlado življenje.

Zdravnik je pogledal župnika, ta je takoj razumel, kaj se je zgodilo, toda molil je dalje.

Molil je za mrtve.

„Kako se počuti kmetica?“ je vprašal Ciril, ko je velečastiti zopet stopil v koleselj.

„Že dobro — ravnokar je umrla.“

Da, umrla. Preden se je Ciril vrnil iz Kamenice, bila je Zamecka že v čumnati na parah, zasanela, mrzla...

In kakor bi udaril na boben, se je razneslo v vaseh po okolici, da je toužetinski kmet Zamecki ustrelil svojo ženo.

(Dalje prihodnjič.)

stro-ogrška država je dolžna svojemu ugledu, da stori v Belgradu vse potrebne korake, in zato se je na Dunaju tudi sestal ministrski svet, da sklepa, kaj je treba ukreniti. Cesar je definitivno odobril noto, ki jo izroči avstrijska vlada v Belgradu. Nota se odpošlje v četrtek, po povratku zunanjega ministra grofa Berchtolda iz Solnograda, našemu poslaniku v Belgradu, ki jo izroči takoj, kakor hitro se vrne ministrski predsednik in zunanji minister Nikola Pašić s svojega agitacijskega potovanja po notranji Srbiji. Vse dose danje vesti o vsebini avstrijske demarše in njenem ultimativnem značaju so netočne, kar izvira že iz dejstva, da je vsebina note znana le najvišjim krogom vodilnih državnikov, ki so po svojem poklicu sodelovali pri tozadevnih odločilnih sklepih. Značaja ultimata nota nikakor ne bo imela. Toda eno je sigurno. Vsebinska nota je resna in dalekosežna in ne pripušča nikakega dvoma, da gre tokrat za odločilno vprašanje. Avstrija pri tej svoji akciji ne nastopa na lastno pest, ampak v polnem sporazumu s svojima zaveznicama Italijo, Nemčijo, ki njene zahteve poznata, jih odobravata in pripuščata vse eventualne posledice. Tokrat je menda trdno odločena, da izvede svojo akcijo proti Srbiji do popolne razbistritve odnošajev med obema državama. Mirna rešitev krize seveda nikakor ni izključena, toda le pod pogojem, da se Srbija ukloni avstrijskim zahtevam v polnem obsegu.

Dunajska „Neue Freie Presse“ je od posebne strani o naziranju Rusije glede avstrijsko-srbskega spora prejela sledečo informacijo: Rusija upa, da monarhija ne bo stavila na Srbijo zahtev, ki bi kakorkoli ogroževale samostojnost Srbije. Ako bodo zahteve Avstrije zmerne, bo Rusija gotovo storila vse v interesu miru. Obisk predsednika Poincaréja je stara navada. Car bo obisk vrnil oktobra.

„Westminster Gazette“ upa, da tako Avstrija ne bo preveč žalila samozavesti Srbije, kakor tudi, da se

Srbija ne bo zanašala na needinost Evrope. Velesile bodo gotovo vse storile, da se ne izcimijo iz avstrijsko-srbske afere mednarodni zapletki. Zato upamo, da se o vojski, na katero je grof Tisza namignil, sploh ne bo razpravljalo.

Carson pri pregledovanju ženskih prostovoljcev v Ulstru.

General Carson, kakor ga imenujejo, nastopa že popolnoma kot kralj v Ulstru, ki pa seve še ni kronan. Sprejema v avdijenci in pregleduje vojsko prostovoljcev, kakor bi bilo vse zavisno od njega. Vse pa kaže, da se popolnoma lahko zanese na svoje ljudi, zlasti pa je nastalo navdušenje, ko si je ogledal ženske prostovoljce.

Politični umori in Srbija.

Neki avstrijski politik je rekel pred leti, da je Belgrad tisto mesto, ki razpošilja po svetu oznanjevalce smrti. Resnično se lahko dokaže, da je odstranitev političnih nasprotnikov z zavratnim umorom postala v Srbiji običajna. Že v Srbiji sami varnostne razmere niso dobre, slabše so kakor v Turčiji. Leta 1897. je bilo na primer v starem kraljestvu 371 roparskih umorov, 207 zavratnih umorov; nadalje 323 poskušanih umorov. Cvijić, sloviti geograf in vnet srbski narodni prenapetnež, je že pred leti opozoril na to, da bi bilo važno, če bi imela Srbija Sandžak v svoji posesti, ker bi odtod močnejše lahko vplivala na Bosno in Hercegovino. Velikosrbska ideja se je širila že pred balkansko vojno, in sicer vedno s silo. Tako zatirajo Srbi Albance povsod in so jih v nekaterih krajih že popolnoma iztrebili. Tudi sedaj se morejo Srbi v novih krajih obdržati le s surovo silo. Belgrad-

Ulstrske zmešnjave na Irskem. Sir Edward Carson (x) si ogleduje prostovoljke v Ulstru.

ska vlada sama je pred dvema letoma izdala statistiko, iz katere posnamemo, da je bilo od leta 1899. do 1912. v Stari Srbiji usmrčenih 413 Srbov in ciganov. To je pa 256 Srbov manj, kakor jih je v srbski kraljevini v enem letu umorjenih. Teh razmer pa ni krivo srbsko pleme, temveč strahovito slabe razmere, ki vladajo že desetletja v Belgradu. Niti eden vladar ni v Belgradu mirno vladal, večini njih se je pripomoglo k smrti ali pa so bili izgnani. Srbsko pleme samo ob sebi pa tega ni krivo, zakaj v Bosni in Hercegovini prebiva ljudstvo, ki govori skoro popolnoma isti jezik, ki se govori v Nišu in v Belgradu, razlika je manjša kakor med švabščino in bavarščino. V obeh teh deželah pa je povprečno na leto približno 24 umorov, zelo redki pa so roparski umori, povprečno niti eden na leto. Stara srbska kraljevina pa izkazuje na leto 669 umorov. Kako naj se to razlaga? Prvič, ker so boljše varnostne odredbe v Avstriji in ker so razmeroma kazni v Srbiji jako nizke. Popolnoma drugačne so razmere v Črni gori, kjer se vsak zločin takoj in strogo kaznuje.

V novejšem času pa deluje „črna roka“, družba srbskih častnikov iz Belgrada in Niša, ki izpodbuja

avstroogrške Srbe in Hrvate k napadam na avstrijske državnike. Tak napad je bil na generala Varešanina v Sarajevu, na kraljevega komisarja Cuvaja in banškega svetnika Hrvojica v Zagrebu. Poslednji zločin je bil očitno le člen te verige. — In s takimi ljudmi simpatizirajo nekateri ljudje tudi pri nas ter žele imeti z njimi skupnosti!

Strahovita eksplozija v anarhistični delavnici v Novem Jorku.

V stanovanju nekega anarhista v Novem Jorku se je zgodila strahovita eksplozija, ki je zahtevala več človeških žrtev. Anarhist Artur Carson je v neki šestnadstropni hiši fabriciral bombo, ki se je razletela ter razmesarila njega in še dve ženski, ki sta bili v sobi. Zgornja tri nadstropja so se udrla in številne druge osebe v hiši in nekatere na cesti so bile ubite. Baj je bilo ubitih nad 50 oseb. Carson je bil glasovit vodja anarhistov.

Grozna eksplozija v neki delavnici anarhistov v New-Yorku. Razrušena hiša v Leksington-Avenue.

Admiral Ripper †.

Avstrijski Admiral Ripper je na Dunaju umrl za vnetjem pljuč. Rojen je bil leta 1847. Meseca decembra 1905 je bil poveljnik demonstracijskega brodogoja proti Turčiji. Takrat je bil pristaniški admiral

Admiral Julij pl. Ripper
prejšnji trdnjavski poveljnik v Pulju.

in poveljnik Pulja. Leta 1903. je imel diplomatska opravila v francoskih in italijanskih pristaniščih. Leta 1898. se je udeležil pomorske bitke pri San Jago de Cuba, leta 1911. pa je praznoval svoj 50letni službeni jubilej; leta 1913. pa je šel v pokoj.

Sklicanje državnega zbora.

Uradno se poroča, da se bodo vršile volitve za gališki deželni zbor med 1. oktobrom in 6. novembrom. Na Dunaju sodijo, da gališkega dež. zbora takoj po volitvah ne bodo sklicali, marveč da se skliče državni zbor, ko bo volitev v tistih galiških volilnih okrajih dovršena, kjer so mora zelo agitirati. Državni zbor se skliče med 23. in 28. oktobrom, najbrže 27. oktobra.

Razpust gališkega deželnega zbora.

Gališki deželni zbor je s cesarjevim patentom razpuščen in nove volitve so razpisane. Gališki deželni zbor, ki je bil šele lanskega leta nanovo izvoljen, je bil razpuščen z ozirom na to, da je stopil v veljavo zakon o volilni preosnovi za deželni zbor.

Delegacije.

Kakor naznanja „Militärische Rundschau“ z Dunaja, se bodo prihodnje delegacije vršile še to jesen. Vojna uprava bo delegacijam predložila razne važne predloge, med njimi predlogo za poseben kredit za zvišanje častniških plač, kar bo zahtevalo 15 milijonov kron, in večji kredit za preoboroženje artilerije z novimi jeklenimi havbicami.

Položaj v Bosni in Hercegovini.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Sarajeva: Preiskava o atentatu dela vedno večje kroge. Dozdaj so zaprli 120 oseb, ki so jim bile znane priprave za napad. Zaročnikov je bilo 13, šest jih je moralo izvesti napad. Razen Mehmed-Bašića so vsi zaprti, tudi Bašića so že Crnogorci v Mitrovici prijeli in ga bodo izročili avstro-ogrskim oblastem. Dejstvo je tudi, da je pri Foči 10 komitasev prekoračilo bosensko mejo, da razstrele sodnijsko poslopje, a so jih zaprli.

„Češko Slovo“ poroča, da je atentator Princip v ječi popolnoma apatičen. Princip nosi na obeh nogah težke verige. Njegov obraz ne kaže, da bi bil razburjen ali da bi obžaloval zločin, marveč je kjubovalen. Princip le malo je. Njegov mlajši brat, ki so ga tudi zaprli, je prve dni v ječi neprestano tožil, a zdaj je tudi popolnoma miren.

Praske med Bolgari in Romuni.

Dne 16. t. m. opoldne je, kakor se iz Sofije poroča, ena rumunska stotnja obkolila bulgarsko obmejno stražo na cesti iz Varne v Dobrič in je na Bulgare streljala, dasi niso izzivali Bulgari ter so se hoteli izogniti ognju. Zapustili so svoje mesto in so se umaknili na polje. Rumuni so stopili na prostor, kjer je stala prej bulgarska straža, vzeli so eno lovsko puško in se vrnili na rumunsko ozemlje. Ko so se okoli 4. ure zjutraj Bulgari vrnili, so našli izstreljene patrone. Ubit ali ranjen ni bil nihče. Uvedli so preiskavo.

Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov

ima sedaj prav težko stališče. Posrečilo se mu je s pomočjo neke nemške firme skleniti najem posojila ter sta bila v to svrhu zastavljena dva rudnika. Tega pa

Dr. Vasil Radoslavov, bolgarski ministrski predsednik.

ne odobruje opozicija in je prišlo zaradi tega v zbornici do zelo hrupnih prizorov. Radoslavov je opoziciji kratkomalo očital, da namerja atentat nanj in na nje.

gove sodelavce. Rekel pa je, da naj pazijo: zakaj v tem slučaju bi padle tudi glave voditeljev opozicije. Radoslavova opisujejo kot zelo energičnega moža.

Albanski ministrski predsednik Turkhanpaša na potovanju.

Albanski ministrski predsednik se je baje podal na potovanje, da bi pri velesilah dobil pomoči proti vstašem. Dozdaj je bil v Rimu in v Petrogradu ter

Turkhan paša, albanski ministrski predsednik.

hoče obiskati še druga evropska glavna mesta. Doslej je bil povsod bolj hladno sprejet in je dobil le odklanjajoče odgovore. V Rimu so mu rekli, da bi Italija pomagala knezu, če se v tem zedinijo tudi druge velesile. V Petrogradu je bil sicer prijazno sprejet, toda Sasonov je želje knezove odklonil s pripombo, da bi mu drug vladar dal pomoč, za katero prosi, da pa smatra Rusija izvolitev kneza Wieda za napako.

Albanija.

„Agenzia Stefani“ poroča, da so se polastili vstaši 16. t. m. Spitalija pri Draču, kjer grade utrdbe. Parlamentarja prednje straže vstašev niso pustile naprej. Ko se je parlamentar drugič podal k vstašem, so mu dali na poslanike naslovljena pisma. V Draču je položaj neizpremenjen, samo prebivalci se boje napada vstašev. Veliko rodbin je že mesto zapustilo. Prostovoljci, 150 jih je, in sicer Avstrijci, Rumunci in Nemci, so tudi nezadovoljni, ker nimajo ne stanovanj, ne hrane. Veliko prostovoljcev je že Drač zapustilo, kakor tudi Miriditi mesto zapuščajo. „Agenzia Stefani“ poroča, da so Epiroti ojačeni s 4000 možmi redne grške vojske Logarski prelaz zasedli.

Tedenske novice.

(Železniške zadeve.) Deželni zbor kranjski je v seji dne 2. in 3. marca sklenil resoluciji, v katerih je izrazil željo, da se ustavlja brzovlak št. 4 v Postojni tudi v času od 1. novembra do 30. aprila in naj južna železnica vpelje na progi Zidani most-Zagreb brzovlake, ki bi imeli boljšo zvezo z brzovlaki na glavni progi. C. kr. železniško ministrstvo je deželnemu odboru naznanilo, da bo c. kr. priv. južna železnica prvi želji ustregla, da pa drugi iz tehničnih in finančnih razlogov ne more. Sedanje razmere na progi ne dopuščajo, da bi se brzina vlakov znatno zvišala in poleg sedanjih osebnih vlakov bi se brzovlaki ne izplačali.

(Sankcionirana deželnozborska sklepa.) Cesar je sankcioniral naslednja deželnozborska načrta: 1.) Načrt zakona v zadevi izpopolnitve in spremembe zakona z dne 15. septembra leta 1877., s katerim se dovoljuje okrajnima cestnima odboroma v Senožečah in v Postojni pobiranje mitnine na Reški cesti; 2.) načrt zakona, s katerim se izpreminja in izpopolni zakon z dne 31. julija 1884 in s katerim se dovoljuje okrajnim cestnim odborom v Ložu, Logatcu in Ribnici pobiranje mitnine na cesti, ki vodi iz Rakeka preko Bloške police in od tu na eni strani preko Nove vasi in na drugi preko Loža v Babno polje do hrvatske meje.

(Izžrebani porotniki) pri ljubljanskem deželnem sodišču za III. porotniško zasedanje, ki se prične z dnem 24. avgusta 1914. Glavni porotniki: Andrioli Viktor, vitez, c. kr. višji davčni upravitelj v p. v Ljubljani; Arko Fran, posestnik v Postojni; Ah a čič Franjo, posestnik in župan, ter Ah a čič Niko, trgovec in posestnik, oba v Trziču; Ažman Ignacij, trgovec, mizar in posestnik v Radovljici; Bevc Jakob, gostilničar; Bezenšek Ernst, posestnik; Daks Ivan, gostilničar in posestnik, in Debec Franjo, tovarniški uradnik, vsi v Ljubljani; Demšar Franjo, trgovec in posestnik v Zalem logu; Derč Franjo, posestnik v Trziču; Dovžan Anton, posestnik na Dovjem; Hodnik Franjo, posestnik v Spodnjem Logatcu; Janežič Andrej, posestnik na Vrhnikih pri Ložu; Jezeršek Franjo, pek in posestnik v Novem Vodmatu; Kačar Karol, zeljar in posestnik; Kavčič Franjo, gostilničar in posestnik; Kostevc Ivan, trgovec; Kušar Franjo, kočijaž in posestnik, vsi v Ljubljani; Košmelj Franjo, mesar in posestnik v Železnikih; Kos Leopold, posestnik in trgovec v Novem Vodmatu; Modrijan Ivan, mlinar in posestnik v Planini pri Logatcu; Nagi Viktor, trgovec v Ljubljani; Novak Franjo, gostilničar in posestnik v Notr. Goricah; Premrov Karol, gostilničar in posestnik v Velikem Ubeljskem; Rebec Ivan, trgovec v Litiji; Resman Josip, pek in posestnik v Zgošah; Schrey Josip, restavrater, in Sirk Ivan, mesar in posestnik, oba v Ljubljani; Šket Vincencij, trgovec v Il. Bistrici; Skok Anton, trgovec in posestnik v Domžalah; Skubic Ivan, trgovec in posestnik v Spodnji Šiški; Tauzes Karol, hotelir in posestnik; Večaj Alojzij, pečar in posestnik, oba v Ljubljani; Žnidaršič Andrej, tovarnar v Il. Bistrici; Zimmermann Josip, trgovec v Zagorju. Nadomestni porotniki: Bizjak Ivan, posestnik; Bizovičar Ivan, vrtnar in posestnik; Hlebš Jernej, zidarski mojster in posestnik; Kerže Lovrenc, posestnik; Leskovic Franjo, posestnik;

Pavlič Franjo, poslovođa; Podboj Ivan, trgovec in posestnik; Pust Ivan, ključavničar in posestnik, in Zabukovec Anton, gostilničar v Ljubljani.

(Strela je udarila) 16. t. m. okoli 9. ure dopoldne v kozolec Franceta Rupnika, p. d. Lagovca, iz Krnic št. 27. Kozolec je bil takoj ves v ognju; v njem je bilo še nekaj detelje, a pogorelo je vse razen zidovja in vozov. Kakih deset metrov od kozolca oddaljen je hlev s slamo krit, v bližini pa hiša, a se je vendar posrečilo, rešiti oboje kljub vetru, ki je takrat precej močno pihal. Rupnik je bil zavarovan za 600 kron, a škode je do 2000 K. — Istega dne popoldne je treščilo v kozolec Janeza Mlakarja na Dvorcu in ga je upepelilo. Bil je poln sena in žita. Zavarovan je bil, toda škoda je dvakrat tolika. — 13. t. m. pa je udarila strela v kozolec posestnika Antona Gregorčiča v Hrastnem, občina Št. Rupert, ter ga užgala. Škoda znaša 3000 K, zavarovalnina pa 1000 K.

(Požari.) Pred par dnevi je zažgal triletni sin posestnika Valentina Goršeta v Dragošku gospodarsko poslopje svojega očeta. Zgorelo je poslopje, štirje voli in vse seno. Škoda znaša 5000 K, Gorše ni bil zavarovan. — Pred kratkim je zažgal štiriletni Albin Pleško kozolec svojih staršev v Plešivici blizu Ljubljane. Otrok se je igral z vžigalicami. Kozolec, ki je bil poln sena, je zgorel.

(Smrtna nesreča.) 9. t. m. je zlezel devetletni bajtarjev sin Janez Grdovič iz Koritnice na črešnjo ter padel z nje. Padel je na špicast kol ter se tako poškodoval na vratu, da je drugi dan umrl.

(Nesreča pri streljanju z možnarji.) Posestnik Janez Janc, oženjen, iz Katarije pri Kamniku, je 17. t. m. streljal z možnarjem na čast novodošlemu novomašniku. Ker pa se ni pravočasno umaknil, mu je naboj pušnil v obraz. Dobil je težke poškodbe na glavi. Pripeljali so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

(Velika nesreča.) Iz Radovljice pišejo: V ponedeljek, dne 20. t. m., je vozil po lancovškem klancu žaganje okrog 20 let stari kmečki fant, po domače Gromov, iz Hraš pri Lescah. Splašil se mu je konj po klancu in nesrečni fant je zletel na tla, pri čemer se je tako poškodoval, da je obležal nezavesten. Dobil je hude poškodbe po glavi in obrazu kakor tudi več notranjih poškodb. Na lice mesta je došel radovljiški okrožni zdravnik dr. Voves in ga obvezal za silo. Zvečer so ga prepeljali na vozu domov. Revež bo težko okrevl.

(Poštnega sla) je dobil c. kr. poštni urad v Gradacu za naslednje vasi: Podzemelj, Zemelj, Grm, Otok, Primostek, Krivoglavce, Zgornja Dobravica, Spodnja Dobravica, Gršiče, Vranoviči, Klošter, Škričje, Krasinec, Spodnje Griblje, Zgornje Griblje, Crkvišče, Prilozje, Boginja vas, Boršt in Kapljišče, ki spadajo v dostavljalni okraj rečenega pošnega urada.

(Obesil se je.) V Koroški Beli se je obesil tovarniški delavec Jernej Kocjanec baje vsled slabih gmotnih razmer.

(Pri vasovanju napaden.) Dne 15. t. m. zvečer sta v Preski pri Medvodah napadla dva fanta nekega 20letnega posestnikovega sina, ki sta ga zaslačila pri vasovanju, in ga pošteno pretepla.

(Proti igralnim bankam v Avstriji.) Oblasti so zaprle 19. t. m. v Badnu kazinski klub kot začetek oblastvene akcije proti igralnim bankam, ki še obstajajo v Opatiji, Išlu, Marijinih varih, Karlovih varih, Meranu, Portorosi in v drugih krajih.

(Potres.) V Kandiji so čutili dne 22. t. m. kratko pred poldnevom srednje močan potres od jugovzhoda proti zahodu, ki ga je spremljalo bobnenje.

(Umrta) je v Tržiču gospa Ana Prinčič, ki je pred petimi leti s svojim soprogom obhajala zlato poroko.

(Lovi.) Lov mestne občine Škofja Loka se bo dne 30. julija 1914 ob pol 11. uri dopoldne na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let, t. j. od 1. avgusta 1914 do 31. julija 1919. — Istotako lov krajevnę občine Trata dne 30. julija 1914 ob 10. uri dopoldne v občinski pisarni v Škofji Loki. — Lov krajevnę občine Selca se bo dne 30. julija 1914 ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup oddal za dobo 5 let, t. j. od 1. avgusta 1914 do 31. julija 1919, in sicer s pridržkom, da stopi gospej Mariji Eger iz Železnikov glede okoli 90 ha obsegajočega ozemlja iz gornjega občinskega lova že s tuuradno razsodbo z dne 17. aprila 1914, št. 8944, priznana pravica do predzakupa takoj v veljavo, kakor hitro postane ta razsodba pravomočna. Zakupni in dražbeni pogoji za vse te love se lahko vpogledajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

(Hotelirjem in gostilničarjem v znanje in uvaževanje.) Ker so se ponekod pokazali še nedostatki, se hotelirji in gostilničarji v zmislu razpisa c. kr. deželne vlade ponovna opozarjajo, da mora na podlagi § 16. ob. reda imeti vsak, ki izvršuje gostilničarsko in krčmarsko obrt na podlagi podeljene mu koncesije ali kot zastopnik bodisi v vsem obsegu § 16. ob. reda, bodisi samo posamezne pravice tega paragrafa — cenik jedil in pijač prilepljen na vidnem mestu v vsakem prostoru, v katerem se nahajajo gostje, ali pa razporežen po mizah tako, da si ga lahko ogleda vsak gost. Cene same morajo biti določene po kakovosti in količini jedil in pijač. Gostilničarji-hotelirji, ki prenočujejo tučce, morajo v vsaki posamezni sobi vročiti ceno sobe, oziroma postelje. Kdor bi se naredbi ne pokoril, zapadel bo kazni v zmislu § 131. obrtnega reda.

(Avtomobilna poštna zveza med Rakekom in Prezidom.) S 1. avgustom t. l. se sedanje poštna zveza med Rakekom in Prezidom (Hrvatsko) izpremeni v avtomobilno poštno zvezo, ki jo bo oskrbovalo „Avtomobilno društvo Rakek-Prezid“, ki že od 16. maja t. l. prevažata enkrat na dan med Rakekom in Starim trgom pri Rakeku. Avtomobila bosta odhajala ob 7. uri 50 minut zjutraj in ob 3. uri 15 minut popoldne z Rakeka in prihajala ob 10. uri 35 minut dopoldne v Prezid, oziroma ob 4. uri 50 minut popoldne v Stari trg pri Rakeku. Iz Starega trga pri Rakeku bo vsak dan odhajal avtomobil ob 10. uri 50 minut dopoldne in iz Prezida vsak dan ob 5. uri 50 minut popoldne in bo prihajal na Rakek ob 12. uri 30 minut popoldne, oziroma ob 8. uri 40 minut zvečer na Rakek. Samo po sebi se umeje, da se bo vsled avtomobilne poštnę zveze izpremenil tudi čas pobiranja in dostavljanja poštnih pošiljatev na celi progı Rakek-Prezid, kar bo občinstvo z veseljem pozdravilo.

(Ugodna letina za sadje v Bosni.) Iz Bosne se poroča, da je tam letos posebno v goratih krajih tako v koščicistem kakor tudi v lupinastem sadju pričakovati obilo pridelkov. Pričakovati je, da bodo ne samo češplje, temveč tudi jabolka in hruške, in sicer deloma žlahtne, od deželnih eraričnih zavo-

dov razširjene vrste, deloma tudi dobre domače vrste in razen tega tudi v trgovini zelo priljubljeni bosanski orehi v izdatnih množinah za izvoz na razpolago. Glede orehov bi bilo pripomniti, da deluje bosansko-hercegovaška vlada že mnogo let na to, da orehi ne pridejo pred popolno dozoritvijo, marveč šele po sredi meseca oktobra, ko se je sad zadostno posušil, na trg. Informacije za nabavo svežega sadja se morejo dobiti pri trgovski in obrtniški zbornici v Sarajevu.

(Preosnova juridičnega pouka.) Dunajska juridična fakulteta je sklenila soglasno predlagati, da se pouk na juridični fakulteti tako-le preosnuje: Redni slušatelji morajo mesto 20tedenskih ur poslušati rimsko pravo 15, nemško pravo mesto 10 ur 8 ur in cerkveno pravo mesto 7 le 5 tedenskih ur, ki se na vsaj tri semestre porazdele. Rimsko pravo se razdeli v dve obvezni predavanji, in sicer: 1.) Zgodovina in institucije rimskega prava 8 ur. 2.) Mesto dosedanega pandektnege kolegija 7urno predavanje: „Uvod v današnje zasebno pravo na temelju navadnega prava.“ Prvi študijski oddelek znaša tri semestre. V zadnjih 14 dneh tretjega semestra se lahko napravi prva državna izkušnja. Pred dovršeno prvo državno izkušnjo se ne more pričeti veljavno zaračunani četrti semester. Slušatelji bodo upravičeni, da po lastni izbiri in razdelitvi poslušajo obvezna predavanja do največ 10 ur že v prvih treh semestrih. O najmanjšem številu obveznih predavanj se predlaga: Noben semester se ne zaračunava, če ne obsega vsaj deset juridičnih tedenskih ur. Povprečno merilo vseh semestrov mora znašati 20 ur, poleg tega so pa slušatelji dolžni, da v prvem študijskem oddelku obiskujejo vsaj štiriurne vaje. Nadalje je sklenila fakulteta, da se v prvem študijskem oddelku s štirimi urami v zimskem in s petimi urami v poletnem semestru mora obvezno poslušati mesto avstrijske državne zgodovine predavanje „Zgodovina avstrijske ustave in uprave“. Ljudsko pravo tvori obligatno predavanje, ne pa predmeta za izkušnjo. Da se izboljšajo državne izkušnje, predlaga fakulteta, naj se ne preizkuša spomin in naj se ne zahtevajo podrobnosti, marveč naj sili predsednik vsake komisije na to, da izpraševalci tako postopajo, da se vidi, koliko slušatelj od predmeta umeva.

(Sprejem gojenk v kmetijsko gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.) V prvi polovici meseca oktobra se otvori šestnajsti tečaj gospodinjske šole. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloplju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo, to je sploh za vse, 35 kron, ali za ves tečaj 385 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za

delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi prekrbe v zavodu proti plačilu). Če ima katere več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2.) znati čitati, pisati in računati; 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 10. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. Prošnje za sprejem bodo rešene med 20. in 25. septembrom. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, dne 15. julija 1914.

Razne stvari po svetu.

(Izseljevanje v Kanado.) Po zanesljivih poročilih vemo, da položaj trga za delavne moči v Kanadi za marsikatere stanovske panoge v tem času ni zadovoljiv. V osrednji in zapadni Kanadi je mnogo rokodelcev brez dela, največ v stavbni stroki. Tudi se zdaj ne potrebuje delavcev po farmah ali dninarjev, mnogo jih je nezaposlenih. Rudarji v premogokopih na otoku Vancouver že več mesecev ne delajo, stavka krojaških pomočnikov v Montrealu tudi še do danes ni končana. Ženskam se nudi edino prilika, da dobe službo kot posli; kot strojepisice, bolniške strežnice, trgovske uslužbenke in vzgojiteljice večkrat ne morejo dobiti zaslužka. Ker je preveč rokodelcev in dninarjev, se določila kanadskega naseljevalnega zakona, ki skušajo omejiti priseljevanje, strogo uveljavljajo tako v Kanadi sami kakor tudi po organih kanadske naseljevalne postaje na Ellis Islandu (pri New Yorku). Po teh določilih mora imeti vsak priseljenec v času med 1. novembrom in 28. februarjem vsakega leta razen voznega listka po železnici do kraja, kamor je namenjen, tudi še lastnih čistih 50 dolarjev. Če pa želi priseljenec privedi s sabo tudi še svojo družino, mora dokazati, da ima poleg voznih listkov po železnici do kraja, kamor je namenjen, za vsakega družinskega člana v starosti nad 18 let 50 dolarjev, pod to starostjo po 25 dolarjev. Izjeme so samo za gotove vrste priseljencev. Kanadska naseljevalna komisija na Ellis Islandu je pred kratkim dobila od osrednjega naseljevalnega urada v Ottawa navodilo, da se naj zavrne vsakega priseljenca, ki ne more zadostiti tem pogojem. Oficielni angleški urad za informacije o izseljevanju je v zadnjem času najkrepkeje svaril pred izseljevanjem v Kanado. Kakor izvemo iz ameriških časniških poročil, se je do 31. marca 1914 rokodelcem in dninarjem prepovedalo naseljevanje v Britansko Kolumbijo, ker je tam trg za delavne moči že prenapolnjen. Zato priporočamo veliko previdnosti tistim, ki se žele izseliti in poiskati delo v Kanadi.